

**Маркази миллии қонунгузории назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон**

**Национальный центр законодательства
при Президенте Республики Таджикистан**

Қонунгузорӣ

Законодательство

**№ 4 (12), 2013
октябрь - декабрь**

Нашрияти мазкур бо дастгирии Барномаи «Мусоидат ба давлатдорӣ ҳуқуқӣ дар кишварҳои Осиёи Марказӣ»-и GIZ (Ҷамъияти олмонӣ оид ба ҳамкориҳои байналмилалӣ) нашр шудааст.

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (Ҷамъияти олмонӣ оид ба ҳамкориҳои байналмилалӣ) барномаи мазкурро бо супориши Вазорати федералии ҳамкорӣ ва рушди Олмон (BMZ) иҷро менамояд.

Хулосаҳо, ақидаҳо ва интерпретатсияҳои дар нашрияти мазкур зикргардида мавқеи муаллифон буда, бе ягон шарт мавқеи GIZ ё BMZ-ро инъикос наменамоянд.

Барои паҳн намудани ройгон (бепул) пешбинӣ шудааст.

Данное издание опубликовано при поддержке Программы GIZ «Содействие правовой государственности в странах Центральной Азии».

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (Германское общество по международному сотрудничеству) осуществляет эту программу по заказу Федерального министерства экономического сотрудничества и развития Германии (BMZ).

Приводимые в настоящем издании данные, заключения, мнения и интерпретации являются позицией авторов и никак не могут рассматриваться как отражающие позицию GIZ или BMZ.

Предназначено для бесплатного распространения.

Исполнитель:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Сармухаррир
Главный редактор

Раҳимов М.З. – доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
доктор юридических наук, профессор

Ҳайати таҳририя
Редакционная коллегия

Баҳриддинов С.Э.
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент
кандидат юридических наук, доцент
Зоиров Қ.М.
доктор илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
доктор юридических наук, профессор
Меликов У.А.
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ
кандидат юридических наук
Менглиев Ш.
доктор илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
доктор юридических наук, профессор
Муртазоқулов Қ.С.
доктор илмҳои ҳуқуқшиносӣ
доктор юридических наук
Саидвалиева Б.С.
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ
кандидат юридических наук
Селиверстов В.И.
доктор илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
ходими шоистаи илми Федератсияи Россия
доктор юридических наук, профессор
заслуженный деятель науки РФ

Шӯрои машваратӣ
Редакционный совет

Худоёров Б.Т.
Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президенти ҚТ
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент
руководитель Исполнительного аппарата
Президента РТ
кандидат юридических наук, доцент
Давлатов Қ.М.
мушовири давлатии Президенти ҚТ оид ба
сиёсати ҳуқуқӣ-намоёндаи комилҳуқуқи Президенти ҚТ
дар Маҷлиси Олии ҚТ
государственный советник Президента РТ по
правовой политике-полномочный представитель
Президента РТ в Маҷлиси Оли РТ
Салимзода Ш.О.
Прокурори генералии ҚТ
Генеральный прокурор РТ
Маҳмудов М.А.
раиси Суди конституционии ҚТ
профессор, академики АИ ҚТ
председатель Конституционного суда РТ
профессор, академик АН РТ
Абдуллоев Н.А.
раиси Суди Олии ҚТ
председатель Верховного суда РТ
Мансуров Н.М.
раиси Суди Олии иқтисодии ҚТ
председатель Высшего экономического суда РТ
Ализода З.
ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон дар ҚТ
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент
уполномоченный по правам человека в РТ
кандидат юридических наук, доцент

Мухаррирон: М.Зайниддин
Редакторы: Таиров С.С.

Маҷаллаи «Қонунгузорӣ» нашрияти Маркази миллии қонунгузории назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, 17 декабри соли 2010 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти рақами 0137/мҷ ба қайд гирифта шудааст. Дар маҷалла маводи илмӣ, илмӣ-оммавӣ, таҳлилӣ, тафсириҳо ба санадҳои меърию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тақризҳо, саволу ҷавобҳо оид ба масъалаҳои ҳуқуқ ва маводи дигари вобаста ба ҳуқуқ ва давлатдорӣ ба таъби мерасанд.

Ҷонибдори густариши гуногунандешӣ будани маҷалла маънои ҳамакидаи муаллифон будани ҳайати таҳририяро ифода намекунад. Масъулият барои интиҳоб ва дақиқии фактҳо, далелҳо ва иқтибосҳо бар дӯши муаллифон аст.

Ба дастнависҳои, ки барои нашр пешниҳод мегарданд, тақриз дода намешавад. Дастнависҳо ба муаллифон баргардонда намешаванд.

Ҳангоми истифодаи маводи маҷалла истинод ба сарчашма ҳатмист.

Журнал «Законодательство» - издание Национального центра законодательства при Президенте Республики Таджикистан - зарегистрирован 17 декабря 2010 года в Министерстве культуры Республики Таджикистан. Регистрационный № 0137/мч. В журнале публикуются научные, научно - популярные, аналитические статьи, комментарии к нормативным правовым актам Республики Таджикистан, рецензии, вопросы и ответы, связанные с законодательством, а также другие материалы, относящиеся к государству и праву.

Точки зрения редакционной коллегии и авторов не всегда совпадают. Ответственность за подбор, точность фактов, цитат и данных несут авторы опубликованных материалов.

Рукописи, предоставляемые для опубликования, не рецензируются и не возвращаются.

При использовании материалов настоящего издания ссылка на источник обязательна.

Суханронии Эмомалӣ Раҳмон дар чаласаи якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муносибати савгандёдкунии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон	5
Назарияи ҳуқуқ. Қонунгузорӣ	Теория права. Законодательство
Раҳимов М.З., Маҳмадшоев Ф.А. Мушкилоти таъминоти ҳуқуқии истифодабарии об ва захираҳои об дар минтақаи Осиёи Марказӣ	10
Мирсаидов А.Б. Оид ба муҳити истифодаи ғайримақсадноки бархе ниҳодҳо (қонунҳо)	18
Ҳуқуқи ҷиноятӣ. Муҳофизати ҷиноятӣ	Уголовное право. Уголовный процесс
Шарипов Т.Ш., Назаров А.Қ. Конститутсия ҳамчун сарчашмаи ҳуқуқи ҷиноятӣ	26
Саидвалиева Б.С. Ҷавобгарии ноболигон тибқи қонунгузории ҷиноятӣ	32
Ҳуқуқи граждани ва соҳибқорӣ	Гражданское и предпринимательское право
Каримов А.К. Нарушение деловой репутации – как элемент недобросовестной конкуренции	37
Бобоев Ҷ.Қ. Доир ба масъалаҳои тағйир додани номи кодекси граждани ба мадания	41
Ҳуқуқи байналхалқӣ	Международное право
Бобоев У.Х. Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқи байналмилалӣ дар ҷодаи минтақаҳои озоди иқтисодӣ	46
Раҷабов М.Н. Парчами давлатӣ: ҷанбаҳои миллӣ-ҳуқуқӣ ва байналмилалӣ-ҳуқуқии он	51
Минбари олимони ҷавон	Трибуна молодых ученых
Бабаджанов Дж.Б. Понятие и сущность причинной связи в сфере медицинской деятельности. Гражданско-правовой аспект.	57
Зоидбоева М.Б. Ответственность сторон за нарушение условия договора возмездного оказания образовательных услуг в сфере высшего профессионального образования	62
Таҳлили қонунгузорӣ	Анализ законодательства
Фарҳудинов Дж.И. К вопросу о становлении и развитии законодательства Республики Таджикистан об аренде земли.....	69
Таҷрибаи хорича	Зарубежный опыт
Ладо Чантурия Корпоративное право и корпоративные отношения (понятия для теории и практики)	78
Таҷрибаи судӣ	Судебная практика
Ҷамъбасти таҷрибаи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ вобаста ба «идора намудани воситаҳои нақлиёт дар ҳолати мастӣ», ки аз ҷониби судҳои ҷумҳурӣ дар нимсолаи дуюми соли 2012 ва нимсолаи якуми соли 2013 баррасӣ шудаанд	85
Тафсир	Комментарии
Тафсири кодекси граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон, қисми 3.....	92
Навигариҳо дар қонунгузорӣ	Новое в законодательстве
Навигариҳои қонунгузорӣ дар соҳаи сохтори давлатӣ, ҳифзи ҳуқуқ, муҳофизат ва амният	129
Навигариҳои қонунгузорӣ дар соҳаи молия, андозу гумрук ва фаъолияти бонкӣ	130
Концепсия	Концепция
Концепсияи сиёсати ҳуқуқи ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон	135
Концепсияи уголовно-правовой политики Республики Таджикистан	142
Иттилоот	Сообщения
Мизи мудаввар дар мавзӯи «Конститутсияи қафолати таъмини зиндагии озоишта аст».....	149
Ҷараёни таҳияи кодекси граждани дар таҳрири нав	150